

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-06-001 249
Бања Лука, 18.7.2008. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Дарка Осмића као предсједника вијећа, Петра Бајића и Биљане Томић као чланова вијећа, у правној ствари тужиле В. Г. из Б. Л., ..., коју заступа В. Г., адвокат из Б. Л., ..., против тужене Б. рођ. М. Г., коју заступа Г. В., адвокат из Б. Л., ради утврђења ништавости уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужиле, против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-05-000 486 од 23.08.2006. године, на сједници одржаној 18.7.2008. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се уважава, пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-05-000 486 од 23.08.2006. године се преиначава и суди:

Жалба се уважава и пресуда Основног суда у Бањој Луци број П-1828/02 од 17.01.2005. године се преиначава тако што се утврђује да је ништав уговор о доживотном издржавању закључен дана 12.03.2001. године између Г. М., као примаоца издржавања и тужене Б. рођ. Г. М., као даваоца издржавања, овјерен код првостепеног суда под броје I-ОВ-1732/1 којим Г. М. оставља туженој у власништво стан у Б. Л.,.....

Тужена је дужна да накнади тужилци парничне трошкове у износу од 3.645,00 КМ у року од 30 дана под пријетњом извршења док се преко досуђених трошкова захтјев одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број П-1828/02 од 17.01.2005. године одбијен је тужбени захтјев тужиле Г. В. којим је тражила да се утврди ништавост уговора о доживотном издржавању закључен дана 12.3.2001. године између Г. М., као примаоца издржавања и тужене Г.М.1, као даваоца издржавања, овјерен код првостепеног суда под бројем I-ОВ-1732/1, којим прималац издржавања туженој као даваоцу издржавања оставља у власништво стан у Б. Л. .... (став 1.). Обавезана је тужилца да туженој накнади парничне трошкове у износу од 2.057,00 КМ, у року од 30 дана под пријетњом извршења (став 2.)

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-05-000 486 од 23.8.2006. године жалба тужиле је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужилца ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако што ће се жалба тужилце уважити првостепена пресуда преиначити и удовољити тужбеном захтјеву или да се укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Тужена је у одговору на ревизију тужилце оспорила новеде ревизије и предложила да се иста одбије.

Ревизија је основана.

У тужби тужилца захтјевом тражи утврђење ништавости уговора о доживотном издржавању, закључен у Б. Л. дана 12.03.2001. године између Г. М., као примаоца издржавања и тужене Б. рођ. Г. М. из Б. Л., као даваоца издржавања, овјерен код првостепеног суда под бројем I-OB-1732/1 којим се прималац издржавања обавезао да ће туженој оставити у власништво стан у Б. Л. ....

Након проведеног поступка првостепени суд је утврдио: Да је тужилца са Г. М., оцем тужене током 1981. године засновала ванбрачну заједницу са којим је 25.5.1974. године закључила брак и живјела у браку са њим до његове смрти 11.3.2002. године; да је тужилца у ранијем браку стекла сина М. а Г. М. је у ранијем браку поред тужилце стекао и два сина, З. и Г. који су (сва дјеца) са њима живјела у предметном стану; да је тужена током 1971. године завршила средњу економску школу када је отишла у Р., Р. Х., гдје је радила годину дана а након тога се вратила у Б. Л. и живјела у стану са њеном мајком до 1984. године када се удала и живјела у браку у Б. К. у којем је стекла двоје дјеце; да је тужена са породицом током 1992. године након смрти њеног брата З. дошла у Б. Л., и од тада је са породицом живјела у стану брата јој З. који се налази у истој згради као и предметни стан из којег је принудно исељена током 1994. године; да се тужена са породицом уз сагласност тужилце и оца јој М. након принудног исељења из стана брата јој покојног З. током 1994. године уселила у предметни стан; да је тужилца са супругом покојним М. током 1998. године доживјела саобраћајну несрећу у којој је задобила повреде кичме када је од задобивени повреда више мјесеци лијечена у болници у Б. Л.; да је покојни М. Г. био војно лице бивше ЈНА која му је предметни стан додијелила на коришћење кога је откупио по Закону о стамбеном обезбјеђењу у ЈНА („Службени лист СФРЈ“ број 84/90 откупио; да су тужилца и покојни М. Г. били власници викенд куће у С. гдје су држали домаће животиње (краву, свиње и кокошке) у којој су у току године најдуже боравили; да је тужена након смрти супруга из првог брака живјела у ванбрачној заједници у којој је током 2000. године стекла два сина близнаца; да је предметни уговор о доживотном издржавању закључен 12.03.2001. године између М. Г., као примаоца издржавања и тужене, као даваоца издржавања по којем се тужена обавезала „да ће наставити као и до сада одржавати заједницу домаћинства и економску заједницу, с обзиром да се прималац издржавања налази у поодмаклој животној доби и да ће поред тога што је и до сада чинила, нарочито бринути о уредности и чистоћи заједничког домаћинства о личној хигијени примаоца и његовој исхрани, о здравственом стању, а по потреби у болести обезбједити одговарајућу стручну медицинску

помоћ и лијечење, а по преминућу извршити одговарајућу сахрану према мјесним обичајима, док се прималац издржавања обавезао да ће и он након његове смрти оставити у власништво предметни двособан стану; да је тужиља након смрти покојног М. Г. сносила трошкове његове сахране.

Код оваквог стања чињеница нижестепени судови закључују да је спорни уговор о доживотном издржавању закључен у писменом облику и прописно овјерен од стране судије првостепеног суда, којим је утврђено постојање економске заједнице између примаоца и даваоца издржавања која је редовно обилазила примаоца издржавања пружајући му помоћ и његу, па стога да предметни уговор испуњава законске услове прописане одредбом чл. 120. Закона о наслеђивању („Службени лист СРБиХ“ број 7/80, у даљем тексту: ЗН). Зато су тужбени захтјев за утврђење ништавости предметног уговора одбили као неоснован.

Одлуке нижестепених суда нису правилне.

Уговор о доживотном издржавању је уговор о отуђењу уз накнаду, тиме да је предаја имовине одгођена до смрти примаоца издржавања. Из наведене садржине предметног уговора о доживотном издржавању произилази да је ријеч о двостраном обавезном уговору који је у исто вријеме и наплатан и који у себи садржи нека обиљежја алеаторности (даровања). Дакле, не може бити искључена могућност утврђења мјешовитог карактера уговора тј. могућност да тај уговор представља дјелимично наплатан и дјелимично даровни (алеаторни). Услов за ово посљедње је постојање очитог несразмјера између чинидба лица које имовину даје и противчинидбе даваоца издржавања. Према томе, узимајући у обзир сва битна обиљежја уговора о доживотном издржавању, у случају остварења очитог несразмјера чинидаба странака, може се и мора закључити да несразмјеран вишак у вриједности дате имовине није дат са циљем и сврхом остварења доживотног издржавања, него да представља даровање којим је могуће повриједити насљедна права лица која то насљедно право имају и за примаоца издржавања.

Утврђујући током поступка што су тужиља и тужена потврдиле у својим исказима саслушане као странке, да је брачна заједница између тужитеља и оца тужене покојног М. Г. била складна, да се тужиља за сво вријеме трајања брака осим када је због задобивени повреда у саобраћајној несрећи више мјесеци лијечила у болници, бринула о супругу покојном М. Г. који је био доброг здравља, а који је изненада након срчаног удара преминуо 11.3.2002. године, да је тужена током 2000. године родила два сина близнаца која се поред њих бринула и о двоје дјеце из ранијег брака, да су тужиља и покојни М. Г. примали пензије и највећи дио током године живјели у С. у викенд-кући гдје су гајили домаће животиње, и којима није била потребна економска помоћ, онда из наведених чињеница, по схватању овог суда, произилази да нема правне важности предметни уговор о доживотном издржавању јер уговорне стране нису ишле за тим да, сауговорач (тужена) означена у уговору као давалац издржавања стварно даје издржавање уговорачу (оцу тужене М.) означеном као издржавано лице, коме није давала издржавање, нити је код њега таква потреба постојала, већ се овим уговором хтјело само да се законски наљедници примаоца издржавања изиграју у својим правима.

Дакле, у овом случају је, а како се то основано указује у ревизији тужиље, предметни уговор о доживотном издржавању кога је 12.3.2001. године закључила тужена са њеним покојним оцем М. Г., а супругом тужиље, супротан одредби чл. 120. ЗН у вези с одредбама 46. ст.1. и 47. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78 до 57/89, и („Службени гласник РС „ број 17/93 и 3/96, у даљем тексту: ЗОО) и отуда је ништав у смислу одредби чл. 103. ЗОО.

Нижестепени судови су, према томе, на правилно утврђено чињенично стање погрешно примјенили материјално право када су одбили тужбени захтјев тужиље. Ревизија тужиље је из тих разлога уважена, а нижестепене пресуде преиначене тако што је одлучено као у изреци ове пресуде (чл. 250. ст.1. („Службени гласник РС„ број 58/03 до 63/07, у даљем тексту: ЗПП).

Странка која је у цјелини изгубила парницу (овдје тужена) дужна је да противној страни (тужиљи) накнади трошкове спора (чл. 386. ст.1. ЗПП).

Опредјелим трошковима тужиље у току главне расправе одржане код првостепеног суда 17.1.2005. године тражила је трошкове поступка у укупном износу од 3.645,00 КМ (за састав тужбе 400,00 КМ; 1.500,00 КМ за заступање на одржаним расправама дана 15.7., 2.12. и 3.12.2004. године, за сваки приступ од по 500,00 КМ), 1.000,00 КМ на име таксе на тужбу и пресуду, 200,00 КМ на име трошкова вјештачења, 675,00 КМ на име 20% паушала и 270,00 КМ на име 10% пореза на промет услуга. Суд је усвојио овај захтјев тужиље налазећи да јој припадају трошкови спора који се односе на наведене трошкове по члану 6. и 14. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, који се тада примјењивао („Службени гласник РС„ број 45/00).

Тужиљи нису признати трошкови у износу од 1.250,00 КМ за приступе на неодржане расправе дана 5.8.2003. године, кад је рочиште одгођено због уређивања тужбе по Закону о парничном поступку који је ступио на снагу 1. августа 2003. године, 28.9.2004. године када расправа није одржана због недоласка вјештака Г. Љ. дана 15.10.2004. године када рочиште није одржано због болести судије, јер тужена није узроковала настанак ових трошкова.

Предсједник вијећа
Дарко Осмић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић